

Gdzieś obok nas: Jan Wałach i jego Muzeum

Data publikacji: 1.09.2018 19:00

W Istebnej na Andziołówce pod numerem 293 można natknąć się na drewnianą chatę góralską, w której mieszkał artysta Jan Wałach. Obok znajduje się drewniana studnia, stodoła oraz pracownia mistrza, w której do końca życia tworzył, a w której obecnie znajduje się Muzeum jemu poświęcone.

Jan Wałach Urodził się 8 sierpnia 1884 w Istebnej. Po ukończeniu szkoły powszechnej wstąpił w 1897 roku do Polskiego Gimnazjum Macierzy Szkolnej w Cieszynie. Następnie został skierowany na dalszą naukę do Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, gdzie przebywał w latach 1901-1903 ucząc się rzeźby u prof. Nalborczyka. W latach 1903-1908 studiował rysunek i malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u prof. Jana Mehoffera, a także u prof. Juliana Fałata, Ferdynanda Ruszczyca oraz Jana Stanisławskiego. Po otrzymaniu stypendium mecenasów sztuki - rodziny Siemianowskich - wyjechał w 1908 roku na dalszą naukę do Paryża, studiując w Akademii de Beaux Arts. W 1914 roku został powołany do wojska austriackiego. Służbę wojskową odbył na stanowisku malarza i medaliera pułkowego. Po wojnie został odznaczony złotym krzyżem za waleczność.

W 1922 roku zbudował w Istebnej pracownię, która istnieje do dziś, stanowiąc obecnie jego muzeum. W latach 1922-1929 w twórczości jego dominował temat religijny, wtedy to namalował szereg obrazów i wykonał wiele rzeźb na zlecenie księży. Projektował witraże (m.in. kościoły parafialne: w Chybiu, Goleiszowie i Jedliczach koło Jasła), zdobił wnętrza kościołów w Istebnej, Jaworzynce, Koniakowie i Wiśle, dla wielu innych kościołów wykonał szereg obrazów olejnych. Zajmował się też rzeźbą sakralną – wykonał m.in. krucyfiksy z przedsionka Katedry Chrystusa Króla w Katowicach i kościoła garnizonowego w Radomiu. W latach 1930-1931 stworzył cykl portretów górali - rysunki węglem. Od 1933 roku poświęcił się pracy nad drzeworytem.

Twórczość Jana Wałacha związana jest z Istebną, jej mieszkańcami, krajobrazem. Tematy te uwiecznił na płótnach w malarstwie olejnym, akwarelach, drzeworycie, rysunkach i rzeźbach. Podczas II wojny światowej pracował pod nieustannie kontrolą żandarmów niemieckich. W latach pięćdziesiątych uznany przez władze komunistyczne za malarza religijnego odsunięty został od życia publicznego i artystycznego i poniekąd zapomniany, pracował wówczas intensywnie w swojej "samotni". W 1976 roku z okazji 90-lecia urodzin ponownie pokazany światu przez film "Artysta spod Złotego Gronia" (reż. Norbert Boronowski).

Od 2008 roku muzeum prac Jana Wałacha prowadzone jest przez Stowarzyszenie im. Jana Wałacha, którego Prezesem jest pani Lucyna Ligocka-Kohut, która dba o zbiory i pamiątki mistrza.

Wnętrze muzeum artysty zajmują sprzęty, sztalugi, i – co najważniejsze – jego prace : obrazy olejne, rysunki, gwasze, grafiki o różnorodnej tematyce – pejzaże, portrety, kwiaty, martwe natury oraz kompozycje religijne. Podczas zwiedzania można zapoznać się z licznymi drzeworytami, które znane są nie tylko w Polsce, ale i poza granicami. Spotkać można również świadectwa szkolne mistrza, dyplom oraz instrumenty muzyczne, na których Jan grywał w wolnym czasie, bo był również wielkim miłośnikiem muzyki regionalnej. W każdy pierwszy tydzień wakacji organizowane są warsztaty artystyczne w zaciszu pracowni wielkiego mistrza. Wśród technik wykonywanych przez młodych artystów wymienić należy linoryt, decoupage. zajęcia plastyczne: kredka, węgiel, farba oraz malowanie na płótnie. Wszystkie one cieszą się dużym zainteresowaniem a dzieci całym sercem angażują się w nie.

W chwili obecnej muzeum otwarte jest dla zwiedzających od środy do niedzieli w godzinach 10:00 – 16:00 w okresie maja – październik. Pomimo iż jestem niewidomy jestem pełen wrażeń po odwiedzeniu tego Muzeum i zapraszam wszystkich zainteresowanych na Andziołówkę i wysłuchania przewodniczek oprowadzających po tym miejscu.

